

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 13Sas/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100720
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Berežná
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:0924100720.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudkyňou JUDr. Zuzanou Berežnou v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., právne zastúpený: JUDr. Jana Orinínová, advokátka, so sídlom Pugačevova 1, 066 01 Humenné, IČO: 50 170 741, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 07.08.2024, takto

rozhodol:

- Správna žaloba sa z a m i e t a.
- Právo na náhradu trov konania sa žalovanému n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 14.10.2024 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 07.08.2024.

I.
Administratívne konanie

2. Žalobca bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 11.05.2024. Žiadosť o dávku v nezamestnanosti si uplatnil dňa 23.05.2024.

3. Sociálna poisťovňa, pobočka Humenné ako prvostupňový správny orgán žalovaného rozhodnutím č. 4942/2024-HE-DvN zo dňa 07.06.2024 rozhodla, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti. Voči rozhodnutiu podal žalobca odvolanie.

4. Žalovaný rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 07.08.2024 odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

II.
Rozhodnutie napadnuté správnu žalobou

5. V dôvodoch napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že celková dĺžka pobytu žalobcu v zahraničí bola viac ako 18 rokov, stabilita zamestnania v zahraničí prioritná, opakovaná a dlhodobá orientácia na zahraničný pracovný trh v Írsku, Spojenom kráľovstve, Českej republike. Žalobca mal stabilnú a primeranú bytovú situáciu v zahraničí, nevýznamnú pracovnú históriu na Slovensku, dane a odvody platil v zahraničí, čo bolo vyhodnotené silnejšie ako ostatné skutočnosti (rodinné väzby, finančná

pomoc rodičom, deklarované návraty na Slovensko, úhrada koncesionárskych poplatkov, výdavkov, dane z nehnuteľností, mobilných operátorov, splácanie dlhu prevzatého po zosnulom otcovi, zachovanie finančných produktov a trvalého pobytu, vlastníctvo nehnuteľnosti, čiastočné zariadenie bytu rodičom, úhrada bežných opráv bytu rodičov, vykonávanie amatérskych športových aktivít), ktoré žalobca uviedol ako väzby k Slovensku. Žalovaný mal zo spisového materiálu za preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí sa žalobca v tomto čase na Slovensku dlhodobo a opakovane nezdržoval, platil zákonné odvody a dane v zahraničí. Všetky tieto skutočnosti preukazujú prenesenie centra záujmov žalobcu do zahraničia, do miesta výkonu jeho zárobkovej činnosti.

6. So zreteľom na všetky dostupné informácie nebolo možné považovať bydlisko žalobcu počas jeho posledného zamestnania v členskom štáte Európskej únie za zachované na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené a na skutočnosť, že žalobca nebol bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistený v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov, nie je možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Írska a Spojeného kráľovstva zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s článkom 61 základného nariadenia.

7. Žalobca mal zákonnú možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Írska. O možnosti požiadať o dávku v nezamestnanosti štátu posledného zamestnania bol žalobca už v predchádzajúcom období informovaný, a to rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 10.03.2022. V tejto súvislosti žalovaný zdôraznil, že nezamestnané osoby, ktoré dosiahli doby poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie, nemajú v zmysle ustanovení základného a vykonávacieho nariadenia právo výberu členského štátu Európskej únie, v ktorom si uplatnia nárok na dávku v nezamestnanosti. Fyzická osoba vykonávajúca zárobkovú činnosť v členskom štáte Európskej únie, podlieha právnym predpisom tohto štátu, a teda je v tejto krajine aj sociálne poistená podľa podmienok vnútroštátnej legislatívy. Koordinačné predpisy určujú, že pri skončení výkonu zárobkovej činnosti by si nezamestnaní mali uplatňovať nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte, v ktorom práve skončili zamestnanie. V prípade priznania nároku na dávku v nezamestnanosti má dotknutá osoba v zmysle článku 64 základného nariadenia možnosť požiadať o export priznanej dávky v nezamestnanosti do ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, teda aj na územie Slovenskej republiky.

8. Žalobca neuviedol dôvod, prečo si neuplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte svojho posledného zamestnania, teda na území Írska, po ukončení posledného pracovného pomeru dňom 10. mája 2024.

9. V prípade, ak nezamestnaný nevyužije možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania a požiada o dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte, tento členský štát je v zmysle koordinačných predpisov povinný skúmať, či je možné dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú v zahraničí zohľadniť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti. Takúto dobu je možné zohľadniť len podľa článku 65 základného nariadenia, teda v prípade zachovania pevných väzieb a bydliska v členskom štáte, v ktorom si dotknutá osoba uplatňuje nárok na dávku v nezamestnanosti. Dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území iného členského štátu teda nie je možné zhodnotiť automaticky na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti, ale je nutné dôsledne vyhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, preukázané v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti.

III.

Správna žaloba

10. Včas podanou správnu žalobu, doručenu správne súdu dňa 14.10.2024 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 07.08.2024.

11. Namietal, že prvostupňový, ako aj druhostupňový správny orgán nedostatočne zistili skutkový stav veci, vec nesprávne právne posúdili a to má za následok nezákonnosť ich rozhodnutí. Otázka centra záujmu bola oboma správnymi orgánmi skúmaná príliš formálne, bez dostatočného odôvodnenia, v súlade s myšlienkou, že dlhšie trvanie zamestnania v zahraničí (prerušovane viac ako 18 rokov) a posledný pracovný pomer uzatvorený na dobu neurčitú prináša záver o tom, že centrum záujmov žalobcu bolo prenesené do zahraničia a to bez prihliadnutia na ďalšie podstatné skutočnosti ako charakter bývania žalobcu počas jeho zamestnaní v zahraničí - dočasné bývanie žalobcu v podnájme s viacerými

osobami bez rodinných väzieb a absencia akéhokoľvek záujmu žalobcu na vytvorení trvalého bývania a vlastného mimopracovného zázemia.

12. Žalovaný neprihliadol na skutočnosť, že počas toho ako žalobca pracoval v zahraničí si v roku 2015 zakúpil na Slovensku byt, čo potvrdzuje jeho väzby na Slovensko a jeho úmysel trvalo žiť na území Slovenskej republiky. Vlastníctvo nehnuteľnosti je jednou zo skutočností, ktoré je v zmysle článku 11 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia potrebné zohľadniť pri posudzovaní bydliska dotknutej osoby, pretože vypovedá o jeho bytovej situácii. Žalobca má na území Slovenska svojich lekárov, u ktorých má zdravotné karty, počas obdobia kedy pracoval v zahraničí sa vždy vracal na Slovensko. Po návrate na Slovensko sa žalobca pravidelne zaevidoval na úrade práce, čo v zásade preukazuje ochotu byť k dispozícii slovenskému pracovnému trhu. Rovnako správne orgány neprihliadli na ďalšiu skutočnosť, že žalobca pravidelne s využitím všetkých možností dovolenky v práci cestoval domov na Slovensko za svojou rodinou, hlavne za matkou, ktorej po celý čas finančne vypomáhal a zároveň jej prerobil byt. Oba správne orgány neprihliadli na to, že vzhľadom na frekvenciu a dĺžku návštev na Slovensku žalobcom počas zamestnania v zahraničí nedošlo k oslabeniu jeho individuálnych a rodinných väzieb na Slovensku.

13. Žalobca v zahraničí neudržiaval žiadne blízke vzťahy, nikdy nemal záujem v zahraničí ostať, čo potvrdzuje jeho bývanie v nájme. Žalovaný nezohľadnil ani dôvody vycestovania žalobcu do zahraničia za zárobkom v snahe zabezpečiť si finančné prostriedky na úhradu účtov, nájomného, dlhu po zomrelom otcovi, finančnú výpomoc matke.

14. Okolnosť, že dôvodom odchodu žalobcu do iného členského štátu Európskej únie bolo nájsť si prácu a získať finančné prostriedky na platbu nájomného za byt zakúpený žalobcom v roku 2015 na území Slovenskej republiky, na splatenie dlhu prevzatého po zosnulom otcovi, na pomoc matke, zjavne nasvedčujú úmysel žalobcu trvalo žiť na území Slovenskej republiky.

IV.

Argumentácia žalovaného

15. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe zo dňa 05.11.2024 uviedol, že v konaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti boli zohľadnené všetky skutočnosti relevantné pri posudzovaní jeho bydliska a zachovania centra jeho záujmov počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí, ktoré boli zistené z predložených dokumentov a ktoré boli následne vyhodnotené komplexne vo vzájomnej súvislosti. Vykonanie žiadnych ďalších dôkazov nie je spôsobilé priniesť iné závery ako tie, ktoré vyplynuli už zo zisteného skutkového stavu veci.

16. Pokiaľ ide o vyriešenie otázky centra záujmov žalovaný uviedol, že žalobca sa v predchádzajúcom období sa prerušovane zdržiaval na území Českej republiky a Írska od apríla 2004 do decembra 2008, kontinuálne sa zdržiaval na území Írska od januára 2010 do januára 2013. V Spojenom kráľovstve sa zdržiaval prerušovane od februára 2013 do októbra 2021. V Írsku sa opätovne zdržiaval od februára 2022 do mája 2024, teda v zahraničí sa zdržiaval opakovane (prerušovane) viac ako 18 rokov. Žalobca sa v priebehu posudzovanej doby od 11. mája 2020 do 10. mája 2024 zvyčajne zdržiaval na území Spojeného kráľovstva a Írska. Za podstatnú vyhodnotil žalovaný skutočnosť, že žalobca bol sústavne vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie na Slovensku v rokoch 2009, 2013 až 2014, 2016 a 2022 z dôvodu umiestnenia sa na pracovnom trhu v členskom štáte Európskej únie, naposledy dňom 28. februára 2022. Na území Spojeného kráľovstva a Írska býval s viacerými osobami v podnájme. Ubytovanie počas pobytu v Írsku nenechal, čo je možné vyhodnotiť ako stabilnú a primeranú bytovú situáciu žalobcu v Írsku. Spojené kráľovstvo a Írsko boli taktiež miestami, kde žalobca odvádzal dane.

17. Žalovaný vzal do úvahy aj to, že bytová situácia žalobcu na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí bola pomerne stabilná (bývanie vo vlastnom byte). Uvedené však nemožno jednoznačne vyhodnotiť ako v prospech zachovania jeho bydliska na Slovensku, pretože aj vzhľadom na povahu jeho miesta výkonu zárobkovej činnosti v Spojenom kráľovstve a Írsku, nebolo prakticky možné, aby v mieste svojej nehnuteľnosti pravidelne býval, okrem obdobia, keď sa na územie Slovenskej republiky vracal, čo v porovnaní s celkovým pobytom v zahraničí nemožno hodnotiť ako prevažujúce. Skutočnosť, že žalobca vlastnil nehnuteľnosť, musí byť vyhodnotená v celkovom kontexte spolu so

všetkými skutočnosťami podľa článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Vlastníctvo nehnuteľnosti automaticky nezakladá centrum záujmov v danej krajine.

18. Lekárska starostlivosť nemá so strediskom záujmov a bydliskom žiaden súvis už preto, že slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi, ktorý umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskej únii, je jednou zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie. Spôsob trávenia dovolenky bol iba na vlastnom slobodnom rozhodnutí žalobcu, táto skutočnosť nemôže byť kľúčovou pre posúdenie, že žalobca si takto zachoval bydlisko na území Slovenska. Kritérium rodinnej situácie sa týka len tzv. úzkej rodiny, ktorými sú manžel alebo manželka, nepĺnoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Pohnútkou k odchodu do zahraničia, ako aj pre návrat na Slovensko je v kontexte určovania bydliska v rozhodnom čase, teda počas posledného zamestnania, za daných okolností irelevantná. Žalobca v zahraničí trávil väčšinu času mimo svoje pôvodné rodinné prostredie na Slovensku, čím oslabil svoje individuálne väzby na Slovensku.

19. Neuplatnenie nároku na dávku v nezamestnanosti po ukončení pracovného pomeru v Írsku dňom 10.05.2024 a nesplnenie zákonných podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte pôvodu (t.j. v štáte, kde nebolo uhradené poistenie na poistenie v nezamestnanosti), nie je možné v žiadnom prípade vyhodnotiť ako vyskytnutie sa mimo systému sociálneho zabezpečenia dotknutých členských štátov.

20. Žalovaný navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

21. Žalobca v replike zo dňa 23.12.2024 zotrval na svojej žalobnej argumentácii. Replika žalobcu bola zaslaná žalovanému na vyjadrenie dňa 09.01.2025, žalovaný ďalšie vyjadrenie nepodal.

V.

Aplikovaná právna úprava

22. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

23. Podľa § 104 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, rok poistenia v nezamestnanosti je 365 dní poistenia v nezamestnanosti.

24. Podľa § 61 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej ako „základné nariadenie“), príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania, alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa tak tejto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

25. Podľa § 61 ods. 2 základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky: doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia, doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

26. Podľa čl. 1 písm. i) základného nariadenia, "rodinný príslušník" znamená:

1. i) každú osobu definovanú, alebo uznanú za rodinného príslušníka, alebo označenú za člena domácnosti právnymi predpismi, podľa ktorých sa poskytujú dávky; ii) so zreteľom na vecné dávky podľa hlavy III, kapitola 1 o nemocenských dávkach, dávkach v materstve a rovnocenných dávkach v

otcovstve, každú osobu definovanú alebo uznanú za rodinného príslušníka, alebo označenú za člena domácnosti podľa právnych predpisov členského štátu, v ktorom má daná osoba bydlisko;

2. ak právne predpisy členského štátu, ktoré sú uplatniteľné podľa pododseku 1, nerozlišujú medzi rodinnými príslušníkmi a inými osobami, na ktoré sú uplatniteľné, manžel/manželka, nepĺnoleté deti a nezaopatrené deti, ktoré dosiahli vek plnoletosti, sa považujú za rodinných príslušníkov;

3. ak podľa právnych predpisov, ktoré je uplatniteľné podľa pododsekov 1 a 2, osoba sa považuje za rodinného príslušníka alebo člena domácnosti iba vtedy, ak daná osoba žije v tej istej domácnosti ako poistenec alebo dôchodca, táto podmienka sa považuje za splnenú, ak daná osoba je závislá hlavne od poistenca alebo dôchodcu;

27. Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia, na účely tohto nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

28. Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania základného nariadenia (ďalej ako „vykonávacie nariadenie“), ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určujú centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dažku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b) situáciu dotknutej osoby vrátane:

i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv) v prípade študentov zdroja ich príjmu;

v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

VI.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

29. Správny súd je povinný postupovať v súlade s procesnými pravidlami, ktoré nastolil zákonodarca v prvej a tretej hlave tretej časti SSP, a to súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu vykonať v súlade s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v spojení so základným a vykonávacím nariadením.

30. Konajúci súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP.

31. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím o zamietnutí žiadosti žalobcu o priznanie dávky v nezamestnanosti z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok, a to, že poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

32. V úvode právneho posúdenia správny súd uvádza, že v súvislosti so žiadosťou žalobcu o dávku v nezamestnanosti bolo potrebné dôsledne sa zaoberať otázkami dĺžky a trvalosti prítomnosti na území dotknutých členských štátov, ako aj situáciou žalobcu vrátane i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jeho rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) jeho bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; v) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

33. Podľa článku 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

34. Z článkov 61 a 65 ods. 5 základného nariadenia vyplýva základná zásada, ktorou sa treba viesť pri zohľadňovaní doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu, a to, že doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu EÚ/EHP môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu, pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Touto výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky. Otázka bydliska je teda v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, zásadná. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únie sa nechápe evidovaný trvalý, alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j) základného nariadenia pojem „bydlisko“ znamená zvyčajne bydlisko, t. j. miesto, kde osoba zvyčajne býva, na účely vykonávacieho nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v spojení s článkom 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (na porovnanie rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-90/97 Swaddling, bod 28). Kritériami na určenie centra záujmov sú v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zaošetrovaniu príjmov. Zároveň platí, že tento zoznam, ktorý nie je taxatívny, nestanovuje žiadne preferované poradie rôznych kritérií vymedzených v odseku 1 tohto článku.

35. Správny súd vo vzťahu k výkladu pojmu „bydlisko“ poukazuje tiež na rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia EÚ z 12. júna 2009 o rozsahu pôsobnosti čl. 65 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, týkajúce sa práv na dávky v nezamestnanosti úplne nezamestnaných osôb, ktoré nie sú cezhraničenými pracovníkmi a ktoré mali počas svojho posledného obdobia zamestnanosti alebo samostatnej zárobkovej činnosti bydlisko na území iného členského štátu, ako je príslušný členský štát. Správna komisia uviedla, že je v súčasnosti prijateľné prenesenie zodpovednosti za platbu dávok z príslušného štátu na štát bydliska v prípade cezhraničených pracovníkov (t. j. pracovníkov, ktorí sa do štátu bydliska spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň vracajú) a určitých kategórií pracovníkov, ktorí udržiavajú úzke spojenia aj so svojimi krajinami pôvodu. Už by viac nebolo prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozšíriť oblasť uplatnenia čl. 65 základného nariadenia tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte a ktoré nechali svoju rodinu vo svojej krajine pôvodu.

36. Otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počítaný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nastaviť na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku, rodičom, iným príbuzným, ani viac či menej určitý plán niekedy v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (na porovnanie rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017).

37. V prospech vzniku nového centra záujmov žalobcu v rozhodnom období (počas jeho poslednej činnosti ako zamestnanca - čl. 65 ods. 2 základného nariadenia) v Írsku (predtým v Spojenom kráľovstve) podľa správneho súdu svedčí orientácia žalobcu na írsky pracovný trh, resp. pracovný trh Spojeného kráľovstva a skutočnosť, že Írsko/Spojené kráľovstvo bolo štátom bydliska žalobcu na dočasné účely (v SR nemal žiadny zdaniteľný príjem). Je potrebné prísvedčiť žalovanému, že žalobca bol v relevantnom období zamestnaný v Írsku, resp. v Spojenom kráľovstve.

38. K posúdeniu stability zamestnania správny súd konštatuje, že sa stotožňuje s názorom žalovaného, pokiaľ ide o závery o stabilite pracovnej situácie v zahraničí. Pod pojmom „stabilita“ je potrebné

predovšetkým rozumie? ureitú stálos?, nemennos?, sústavnos?, trvalos?. Podľa názoru správneho súdu pracovná situácia žalobcu podstatu stability napája. U žalobcu šlo o pracovný pomer na dobu neurčitú, pričom na Slovensku trávil len dni dovolenky. Tak ako bola pracovná situácia žalobcu doposiaľ preukázaná, spáda požiadavku plynúcu z čl. 11 ods. 1 písm. b) bod i/ vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého je potrebné (okrem iného) zohľadniť aj situáciu dotknutej osoby vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy (obdobne rozsudky sp. zn. 9Sžsk/6/2021, sp. zn. 7Ssk/28/2022, sp. zn. 7Ssk/107/2023).

39. Vlastníctvo nehnuteľnosti nemôže byť nespochybným spôsobom vyhodnotené ako najrozhodujúcejšia skutočnosť svedčiaca o zachovaní bydliska žalobcu na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti (v Írsku, resp. v Spojenom kráľovstve), a to najmä z dôvodu, že nie je možné preukázať, či nadobudnutie nehnuteľnosti nebolo vykonané z investičných dôvodov (napríklad nehnuteľnosť za výhodných podmienok neskôr predať), prípadne z dôvodu rekreačného využívania predmetnej nehnuteľnosti (ako prechodné ubytovanie v prípade návratov na Slovensko). Počas prítomnosti na Slovensku býval vo svojej nehnuteľnosti. Počas výkonu práce v zahraničí býval žalobca v podnájme s viacerými osobami, jeho ubytovanie v zahraničí za daných podmienok s ohľadom na charakter práce nemožno vyhodnotiť ako neobvyklé. Ubytovanie počas práce v Írsku nenechal, nebolo viazané na konkrétny pracovný pomer, jeho bytovú situáciu v zahraničí preto možno vyhodnotiť ako stabilnú. Takéto ubytovanie priamo nezávislé od existencie pracovného pomeru svedčí v prospech dlhodobého usadenia sa v danej krajine.

40. Spôsob trávenia dovolenky bol iba na vlastnom slobodnom rozhodnutí žalobcu, táto skutočnosť nemôže byť kľúčovou pre posúdenie, že žalobca si takto zachoval bydlisko na území Slovenska. Kritérium rodinnej situácie sa týka len tzv. úzkej rodiny, ktorými sú manžel alebo manželka, nepľnoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Pohnútkou k odchodu do zahraničia, ako aj pre návrat na Slovensko je v kontexte urečovania bydliska v rozhodnom čase, teda počas posledného zamestnania, za daných okolností irelevantná. Žalobca v zahraničí trávil väčšinu času mimo svoje pôvodné rodinné prostredie na Slovensku, čím oslabil svoje individuálne väzby so Slovenskom.

VII.

Záver

41. Vzhľadom na uvedené skutočnosti správny súd dospel k záveru, že žalovaný správne posúdil žiadosť žalobcu o priznanie dávky v nezamestnanosti, dôsledne sa zaoberal všetkými zákonnými podmienkami pre priznanie tejto dávky na základe získaných podkladov a vo veci rozhodol tak, že rozhodnutie zodpovedalo zákonným kritériám uvedeným v § 209 zákona o sociálnom poistení, správna žaloba bola preto podľa § 190 SSP zamietnutá ako nedôvodná.

42. Podľa § 168 SSP, žalovanému prizná správny súd podľa pomeru jeho úspechu vo veci voči žalobcovi právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania iba, ak to možno spravodlivo požadovať. Orgán štátnej správy však náhradu trov právneho zastúpenia možno priznať len výnimočne.

43. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 168 SSP, v zmysle ktorého úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko žalobca nemal v konaní úspech celkom ani seasti a žalovanému voči žalobcovi nevznikli dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že:

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.